

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА ●

● NO. 7 (3559) ●

● ЧАЦВЕР, 15 ЛЮТАГА, 2018

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

**Безумоўнае
шчасце
паэта**
Стар 2

**Ташкенцкая згадка
пра Якуба Коласа**
На адным з будынкаў у Ташкенце,
сталіцы Узбекістана, усталяваны
барэльеф, прысвечаны класіку
беларускай літаратуры Стар 3

**Словы ў вершах
спяваюць**
Многія з твораў, якія напісаў
паэт Станіслаў Валодзька,
сталі папулярнымі песнямі
Стар 4

КАРЫСНЫ ДОСВЕД

З лёсаў тчэцца гісторыя

Конкурс даследчых работ, які праводзіцца па ініцыятыве Саюза беларусаў Латвіі, дае новыя пацвярджэнні актыўнага ўдзелу беларусаў у жыцці суседняй краіны

Пра тое, што беларусы — гэта частка мінуўшчыны, сучаснасці, а таксама будучыні Латвіі, гаварылі ўдзельнікі ўрачыстасці ў Генеральным консульстве Беларусі ў Даўгапілсе. Там прайшло ўручэнне сертыфікатаў лаўрэатам конкурсу даследчых работ “Беларусы Латвіі. Мінутае і сучаснасць”, які ўжо чатыры гады праводзіць Саюз беларусаў Латвіі пры падтрымцы Беларускага дзяржаўнага педуніверсітэта імя Максіма Танка на чале з рэктарам Аляксандрам Жуком. На гэты раз лепшыя вынікі паказалі прадстаўнікі Латгаліі, што і заканамерна. “У памежным рэгіёне асабліва вялікая доля беларускага насельніцтва, і ёсць пра каго і пра што казаць”, — адзначыла дэпутат Сейма ад Латгаліі, член праўлення СБЛ Алена Лазарава. Генеральны консул Беларусі ў Даўгапілсе Уладзімір Клімаў задаволены тым, што конкурс сабраў шмат удзельнікаў і што ягоныя мэты адлюстроўваюць інтарэсы як Латвіі, так і Беларусі. Кіраўніца СБЛ Валянціна Піскунова падзякавала ўдзельнікам конкурсу, які прыцягнуў і моладзь, і краянаўцаў да вывучэння беларускай культуры ў Латвіі: “Беларусы — за творчае, сяброўскае яднанне ўсіх народаў, якія жывуць у Латвіі, за гуртаванне аднадумцаў. Саюз беларусаў Латвіі — прыклад яднання людзей з розных сацыяльных груп і рэгіёнаў у імя творчасці, супрацы, прыязнасці”.

Адкрыццё мінулага года конкурсу — праца шасцікласніцы Краслаўскай сярэдняй школы “Varavikšne” Джэсікі Зданоўскай “Корні ёсць не толькі ў дрэвьев. Урокі мой прабабушкі”. Бадай, за ўвесь час

Узнагароджанне Джэсікі Зданоўскай і яе настаўніцы Кацярыны Аляксеевай

правядзення конкурсу гэта — яго самая маладая ўдзельніца. Таму ў Алены Лазаравай, як арганізатара, было пытанне: што падштурхнула дзяўчынку да такой працы? Джэсіка прызналася: “Амаль кожны тыдзень мы з бацькамі ездзім у Беларусь, і калі была жывая бабуля, то мы ў яе гасцявалі. Бабуля распавядала пра сваё жыццё, вучыла гатаваць, і я ёй дапамагала. Яшчэ цікава размаўляла, напявала песні, раскажвала многа пра бульбу — аснову беларускай кухні ды пра тое, што з бульбы можна прыгатаваць 500 блюдаў. Успаміны пра бабулю, яе парадны застануцца ў маёй памяці

назаўсёды”. А настаўніца рускай мовы і літаратуры Краслаўскай школы “Varavikšne” Кацярына Аляксеева дала: цяпер тыя ўспаміны афармлены ў даследчую працу. “Мама Джэсікі — журналістка, — удакладніла настаўніца. — У жыцці нам не заўсёды хапае шчырых стасункаў з іншымі, а ў Саюзе беларусаў Латвіі мы гэта знайшлі. Дзякуем за магчымасць удзельнічаць у конкурсе і сустрэцца з такімі неаб'якавымі людзьмі!”

Адзначана і праца сацыяльнага педагога з Краславы Жанны Драздоўскай “Венец царя Берендея” — не проста сачыненне, а глыбокі,

аналітычны партрэт майстра, паэта, музыкі, энтузіяста Яўгена Ільіна. Як адзначалі члены журы, аўтар шмат папрацавала, каб сабраць каштоўную інфармацыю пра гэтага чалавека. Ёсць у даследванні цытаты з класікаў, рэпрадукцыі карцін і скульптур, вершы Яўгена і самой аўтаркі працы. Аповед атрымаўся светлы, пазітыўны, ён раскрывае душу цудоўнага чалавека з нестандартным мысленнем, бяссрэбранака, патрыёта з чутым сэрцам, актывіста беларускай суполкі Краславы. Праца Жанны Драздоўскай адзначана граматай у намінацыі “Цікавыя асобы”. → **Стар. 2**

ВЕСТКІ

Цёплы дом для сяброў

Іван Іванаў

Прадстаўнікі дэлегацыі з Беларусі, якая пабывала ў Сыктыўкары, сустрэліся там і з суайчынікамі

Дэлегацыю ўзначальваў Анатоль Чорны, Міністр архітэктуры і будаўніцтва. Госці мелі сустрэчу з Кіраўніком Рэспублікі Комі Сяргеем Гаплікавым. Наведвалі будоўлю школы на 1200 месцаў, пляцоўку пад будаўніцтва яшчэ адной. “Беларусь удзельнічае ў будаўніцтве некалькіх школ у Расіі, — казаў журналістам А. Чорны. — Нам цікава папрацаваць у гэтым рэгіёне, хочацца пабудаваць нешта ў памяць пра беларусаў”.

У Сыктыўкары, казаў Міністр, будуюцца школы, падродчык якіх — кампанія “Белбудцэнтр-Калуга”, адно з падраздзяленняў холдынга “Белбудцэнтр”, у якім каля 30 тысяч працаўнікоў. Спецыялісты холдынга, што аб’яднаў прадпрыемствы Мінбуда Беларусі, узводзяць аб’екты на тэрыторыі Расіі. Сёлета ў сталіцы Комі ўвядуць ў строй абедзве школы. Пагадненне аб супрацы між урадам Комі ды “Белбудцэнтрам” падпісана летась. Калі школы пабудуюць, то магчыма і далейшая супраца Беларусі з гэтым расійскім рэгіёнам.

Хлебам-соллю, традыцыйнымі комі шаньгамі гасцей сустракалі ў Доме дружбы народаў. Ганаровы старшыня беларускай суполкі Аркадзь Крупенька раскажаў пра цесныя сувязі яе з Бацькаўшчынай, развіццё культурных, эканамічных стасункаў. Старшыня суполкі Андрэй Лазіцкі частаваў гасцей прадукцыяй з Беларусі, нагадаў пра пабрацімства Сыктыўкара і Магілёва, Ухты і Гомеля. Анатоль Чорны падзякаваў супрацоўнікам Дома дружбы народаў за экскурсію, цёплы прыём, падарыў ім кнігу пра Беларусь.

БЛІЗКІЯ ЛЮДЗІ

Спеўная, вобразная, родная

Цікавы семінар па беларускай мове ў Новасібірскім цэнтры беларускай культуры правяла Валянціна Панежа, гасця з Магілёва

Валянціна Васілеўна, прыехаўшы да нас у Новасібірск, прызналася: звыклася працаваць са студэнтамі, таму і хвалявалася перад сустрэчай з нестудэнцкай аўдыторыяй. Але ўсё ў яе атрымалася. І за два дні кіраўнікі творчых калектываў пачулі шмат каштоўных парад на сустрэчах з носьбіткай беларускай мовы. На якой, дарэчы, іх самадзейныя артысты і спяваюць. То была выдатная магчымасць папоўніць веды, каб перадаць іх сваім выхаванцам, атрымаць асалоду ад жывой

беларускай мовы.

Семінар зладзіўся дзякуючы супрацы Новасібірскага ЦБК і сацыяльна-культурнага грамадскага аб’яднання “Наследие” з Магілёва. Пагадненне аб супрацы заключылі, калі ў верасні летась дэлегацыя з Беларусі была ў Новасібірску: старшыня “Наследия” Віталь Арцёмчык і рэктар Беларуска-Расійскага ўніверсітэта Ігар Сазонаў. Тады ж вызначылі асноўныя напрамкі творчай супрацы. Першай ластаўкай і стаў семінар “Культура беларускай мовы”. Паўдзельнічалі ў ім кіраўнікі творчых гуртоў з Чулымскага, Ардынскага, Кочанеўскага, Новасібірскага раёнаў вобласці ды Новасібірска. Вяла семінар старшая

выкладчыца беларускай мовы і рускай мовы як замежнай кафедры “Гуманітарныя дысцыпліны” Беларуска-Расійскага ўніверсітэта Валянціна Панежа.

На пачатку было заданне для ўсіх удзельнікаў семінара, якое ўключала тэксты на беларускай мове з перакладам на рускую, што значна палягчала зносіны. Мы знаёмліліся з фанетычнымі асаблівасцямі беларускай мовы, вымаўленнем асобных гукаў, правіламі націску — на аснове нормаў сучаснай літаратурнай мовы. Пад час заняткаў Валянціна Васілеўна вёртуозна пераходзіла з рускай мовы на беларускую — і наадварот. І яе лексічны каментар

На занятках у Новасібірску

да тэксту спрыў засваенню матэрыялу. Ды яшчэ відэаролікі, якія прывезла гасця, пашырылі ўяўленні беларусаў-сібіракоў пра Беларусь і яе славу тасці. → **Стар. 3**

АСОБЫ

Безумоўнае шчасце паэта

Журналіста і пісьменніка Навума Гальпяровіча натхняюць на творчасць мясціны роднага краю

Кацярына Мядзведская

Ягоны трохгадовы ўнучак Мацейка ведае: з дзядулем трэба размаўляць па-беларуску. Нядаўна ж, хваліўся Навум Якаўлевіч на прэзентацыі сваёй новай кніжкі “Час лістападу” ў мінскім Доме дружбы, малы нават склаў для яго вершык: “Мой дзядуля самы лепшы./ Мой дзядуля піша вершы”. Што ж, цёплы і пяшчотны “тыл” ёсць у паэта, журналіста, кіраўніка замежнага вясчання Беларускага радыё Навума Гальпяровіча.

Пасля такой вечарыны захацелася мне зноў пашукаць адказ на вечнае пытанне: што ж такое шчасце? Зрэшты, нам усім такое ўласціва. Зусім нядаўна я дапускала, што абсалютнай гармоніі з Сусветам, задаволенасці ад жыцця не існуе. Аднак, пабываўшы на творчым вечары спадава Навума (з нагоды яго 70-х угодкаў ды выхаду ў свет новага зборніка вершаў), зразумела: такое бывае. Безумоўна шчаслівым падаўся мне Навум Якаўлевіч. У ягоным жыцці ёсць каханне, якое пранеслі яны праз гады разам з жонкай. З цёплым згадваў ён, як аднойчы сустрэўся з прыгажуняй Марыяй Гавяйновіч у родным Полацку, як забіраў яе пад вянец больш за чатыры дзесяцігоддзі таму — з будынка разбуранага на той час манастыра, дзе яна “кватаравала”. Казаў з заміланнем і пра вёску Кажан-Гарадок (Лунінецкі раён Брэстчыны), з якой родам ягоная Марыя Іванаўна.

Дый сваёй таксама роднаю мясцінай лічыць тое селішча паэт: там жыўць сваякі, а ў мясцовай царкве Гальпяровічы хрысцілі дачку Волю і сына Максіма.

Дзеці — асаблівы гонар бацькі. Пайшлі па яго слядах. Дачка стала радыёжурналісткай, працуе цяпер у Кітаі. Сын узначальвае “Беларускі гістарычны часопіс”. У сям’і Максіма і падростае любімы ўсімі Мацейка, дзядуліна ды бабуліна радасць. “Хачу, каб унук стаў добрым, шчаслівым чалавекам”, — казаў на вечарыне Навум Якаўлевіч.

Ён вядомы як пісьменнік, журналіст, перакладчык. Перакладаў з рускай, украінскай, армянскай, кітайскай, нават цыганскай моваў. Ён — старшыня Таварыства “Беларусь—Арменія” і сябра Таварыства “Беларусь—Кітай”. Можна доўга пералічваць звесткі з біяграфіі: дзе вучыўся, кім працаваў... Ды лепш не скажаш, чым напісаў сам пра сябе аўтар у кнізе “Час лістападу”: “Нарадзіўся я ў цудоўным і слаўным горадзе Полацку. І першае, што ўбачыў, — вежы Сафійскага сабора, бо вокны радзільні выходзілі на гэты велічны храм. (...) А яшчэ — працаваў на заводзе, карэктарам у газеце, карэспандэнтам, загадчыкам аддзела, рэдактарам заводскага радыё... Амаль шаснаццаць гадоў аб’язджаў розныя куткі Віцебшчыны ў якасці ўласнага карэспандэнта Рэспубліканскага радыё, затым была сталіца, цікавая і адказная работа ў часопісе, літаратурнай газеце, у

Навум Гальпяровіч

Саюзе пісьменнікаў. Потым — зноў радыё і ўжо дырэктарская пасада... Ганаруся, што маю медаль Францыска Скарыны, удзячны землякам, якія ўшанавалі мяне званнямі Ганаровага грамадзяніна Полацка і Наваполацка”.

Пра юбіляра як майстра слова, журналіста, кіраўніка замежнага вясчання Беларускага радыё (у эфіры якога, дарэчы, шмат год выходзіць і перадача “Беларусы ў свеце”), казалі яго сябры. Сярод гасцей былі пісьменнікі Мікола Мятліцкі, Зіновій Прыгодзіч, Леанід Дранько-Майсюк, Міхась Пазнякоў, Іван Карэнда, іншыя. Анатоль Бутэвіч, напрыклад, адзначаў: “Сёння на вершы Навума Гальпяровіча гукаць песні. А не на кожны верш можна напісаць. Трэба, каб у слове было тое патаемнае, што само па сабе спявае”.

Сапраўды, паэзія юбіляра натхняліся кампазітары Уладзімір Буднік, Эдуард Зарыцкі, Валеры Іваноў, Алег Елісеенкаў, Алег

Сямёнаў... Сам жа Навум Якаўлевіч захапляецца прыгажосцю маляўнічых куткоў Бацькаўшчыны. “Беларусь для мяне — не малая. Яна вялікая, неаб’емная, — прызнаецца паэт. — Кожная мясціна цудоўная ў сваёй непаўторнасці. Зразумець гэта дапамагла праца карэспандэнта. З любоўю і заміланнем успамінаю Шаркаўшчыну, Германавічы, Браслаўшчыну... А якія таленавітыя людзі жыўць там! Самародкі-майстры Пятро Зяляўскі, Пётра Карэнік... І гэта ўсё наша зямля. І я вельмі яе люблю!”

Дарэчы.

Калі артыкул рыхтаваўся да друку, свае нататкі ў сувязі з юбілеем Н. Гальпяровіча даслала і намесніца старшыні Саюза пісьменнікаў Беларусі **Алена Стэльмах**. Яна піша: “...3 Міхасём Пазняковым нам пашанцавала, як нікому, калі ехалі ў мінулым годзе на Дзень беларускага пісьменства. Здарылася

тое ў апошні дзень лета. У Полацку надвечоркам сустрэў нас Навум Гальпяровіч і запрасіў у падарожжа па родным горадзе, па тых мясцінах, дзе прайшло ягонае дзяцінства, юнацкія гады, дзе набываў вопыт, “шліфаваў” журналісцкае майстэрства. Гэта быў Полацк вачыма Навума Гальпяровіча, і ў нас з’явілася яшчэ большае прыцягненне да горада. Старажытны, загадкавы Полацк стаў для нас бліжэй, і яшчэ больш вабным сваімі таямніцамі, затоненымі ў ценях старадаўніх вуліц, збудаванняў, помнікаў... .

Навум Гальпяровіч — сапраўдны палачанін. У тым лёгка пераканацца нават па рубрыцы ў газеце “ЛіМ”, якую вядзе ён, як журналіст і пісьменнік, прысвячаючы свае публікацыі адметным землякам. Да таго ж, ужо 13 гадоў ён — дырэктарам міжнароднага радыё “Беларусь”, шчыруе над радыёпраектамі “Штрыхі”, “Беларусь ад А да Я”, праграмай “Зямля, што дадзена нам лёсам”. Адным з улюбёных і вельмі папулярных застаецца яго радыёблог “Роздум” на Першым нацыянальным канале Беларускага радыё, а таксама тэлепраект “Дыяблог. Пра мову”.

Навум Гальпяровіч — адзін з найбольш адметных твораў Саюза пісьменнікаў Беларусі, аўтар больш дзесяці кніг. Ягоныя творы перакладаліся на польскую, балгарскую, румынскую, рускую, англійскую, іншыя мовы. Навум Якаўлевіч здзіўляе сваёй няурымслайвай энергіяй, ён выкладае ў Інстытуце журналістыкі БДУ на кафедры замежнай журналістыкі і літаратуры, перадае свой багаты вопыт маладым калегам.

На творчых імпрэзах, з якіх распачаўся юбілейны для Навума Гальпяровіча год, гукаць паэтычныя радкі, прасякнутыя любоўю да Беларусі, мовы, культуры.

Ён гаворыць, што ідзе па шляху да сябе. І таму хочацца пажадаць вялікаму жыццялюбу, каб шлях гэты быў доўгім, а творчасць — гэткай жа плённай”.

КАРЫСНЫ ДОСВЕД

3 лёсаў тчэцца гісторыя

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

Супрацоўнікі Лудзенскага краязнаўчага музея ўдзельнічалі ў конкурсе трэці год. Рыта Кучане і Валеры Дзевалтоўскі сумесна з дырэктаркай музея Міланай Буле прысвяцілі даследванне Ігару Ермакову, нязменнаму кіраўніку Лудзенскага беларускага таварыства “Крыніца”. За 840 год у гісторыі горада было шмат цікавых асобаў, сярод іх і вядомыя дзеячы беларускай культуры Сяргей Сахараў, Фёдор Нікановіч, — нагадала Рыта Кучане. — На жаль, Латгалія моцна пацярпела з-за эміграцыі моладзі на заробкі за мяжу, а беларуская інтэлігенцыя цяпер пастарэла. Мы выбралі героем сваёй працы Ігара Ермакова: нягледзячы на ўсе цяжкасці, ён ніколі не здаецца. Гэта чалавек ідэі, аптыміст, альтруіст. Апошнім часам, выйшаўшы на пенсію па стане здароўя, ён імкнецца развіваць нашу беларускую суполку, прыцягнуць у яе новых сяброў. Нядаўна ў нас арганізаваўся ансамбль, Ігар

прыцягнуў да кіраўніцтва Веру Дайнеку, дырэктарку Зілуцкай музычнай школы. Ён робіць шмат карыснага, не пасуе перад цяжкасцямі, аптыміст па натуре. Таму і хацелася “зняць каплялюш” перад такім чалавекам”.

Валеры Дзевалтоўскі, суаўтар працы пра Ігара Ермакова, падзякаваў арганізатарам конкурсу за вялікую і добрую справу, якую яны вядуць. Алена Лазарава нагадала: за 4 гады сабрана 59 работ, а Саюз беларусаў Латвіі працягне конкурс і надалей, бо такая супольная даследчыцкая праца надзвычай важная: “Здаецца, і ведаем людзей, але штораз адкрываюцца новыя таленты, і ў 2018-м конкурс будзе скіраваны на тое, каб паказаць сувязі нашай радзімы Латвіі і нашай этнічнай радзімы — Беларусі”. Старшыня СБЛ Латвіі Валянціна Піскунова падкрэсліла важнасць удзелу ў конкурсе моладзі, бо за ёй будучыня. Цяпер, нагадала, Саюз беларусаў Латвіі мае магчымасць накіроўваць супляменнікаў, выпускнікоў

латвійскіх школ, бясплатна вучыцца ў вышэйшых навучальных установах Беларусі, у тым ліку ў Беларускам дзяржаўным універсітэце, Беларускам дзяржаўным медыцынскім універсітэце, іншых ВНУ пры ўмове, што сярэдні бал у атэстаце будзе не меней за 7. А суарганізатар конкурсу, Беларускае дзяржаўнае педуніверсітэтам імя Максіма Танка, запрашае лаўрэатаў у Мінск: каб пазнаёміцца з магчымасцямі атрымання педагагічных спецыяльнасцяў ці павучыцца на курсах павышэння кваліфікацыі для настаўнікаў. Удзельнікі конкурсу атрымалі таксама падарункі ад Рэспубліканскага цэнтру нацыянальных культур Беларусі.

Напрыканцы ўрачыстасці выступіў Рыгор Свєрдлік, асістэнт дэпутата Еўрапарламента ад Латвіі Андрэя Мамыкіна, намесніка старшыні дэлегацыі па супрацоўніцтве з Рэспублікай Беларусь. Рыгор адзначыў, што дэпутат Мамыкін цесна супрацоўнічае з Саюзам беларусаў Латвіі, высока ацэньвае

Беларусы Латвіі памятаюць і пра зямлю сваіх продкаў

яго дзейнасць і лічыць правядзенне такога конкурсу даследчых работ надзвычай карысным для вывучэння беларускай гісторыі, культуры ў Латвіі, а таксама для развіцця супрацы і сяброўства паміж краінамі. Ад імя Андрэя Мамыкіна Рыгор выдаў сертыфікаты на пездку ў Брусэль людзям, якія актыўна ўдзельнічалі як у арганізацыі конкурсу, так і ў стварэнні цікавых даследванняў. Пездкай у Брусэль узнагароджаны і сяброўка даўгаўпільскай беларускай суполкі “Уздым” Валянціна Ліпінская,

кіраўніца Даўгаўпільскага Цэнтру беларускай культуры Жанна Раманоўская, сябры екабпілскай беларускай суполкі “Спатканне” Іна Янсанэ, Міхаіл Прановіч, Тамара Бухціярава і Зінаіда Грынько.

Імпрэза ў Генконсульстве закончылася — чаяваннем, пад час якога можна было каштаваць і розныя беларускія прысмакі.

Алена Міцкевіч, член журы конкурсу, член рэдкалегіі газеты беларусаў Латвіі “Прамень”

БЛІЗКІЯ ЛЮДЗІ

Спеўная, вобразная, родная

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

Ажыўленне ў заняткі прыўнеслі юныя артысты з Тэатра народнай песні “Вясёлка”. Яго мастацкая кіраўніца — Людміла Уладзіміраўна Кашчэва: беларуска, выдатны педагог. Пастаянна вучыць выхаванцаў валодаць беларускім словам. Госця з Беларусі была прыемна здзіўлена, калі пачула, як умела, хоць і не без хібаў, спраўляюцца юныя сібіракі з беларускімі загадкамі, прыказкамі ды прымаўкамі. З задавальненнем чыталі яны й вершы Янкі Купалы і Якуба Коласа. Потым адгадвалі назвы месяцаў, прыкмятаючы пры тым асаблівую вобразнасць беларускай мовы: январь — студзень, февраль — люты, ноябрь — лістапад... Гэта ўсё назвы, адзначылі дзеці, якія самі за сябе гавораць. І зусім пакарылі яны гасцю, выканаўшы некалькі сваіх канцэртных нумароў: песні на добрай беларускай мове.

Уражанні ў сібіракоў ад сустрэчы ва ўсіх — надзвычай яркія. “Сустрэча з землякамі для мяне заўсёды — як глыток свежага паветра, — гаварыла Людміла Кашчэва. — Таму з радасцю ішла на семінар. Апошнім час з-за розных абставінаў не часта мне даводзіцца бываць дома, у Беларусі. Мову беларускую ведаю добра, і таму мне цікавыя былі найперш самі зносіны. Нечакана для сябе атрымала нямала цікавай і карыснай інфармацыі. Пасля рэформы беларускага правапісу трохі змянілася вымаўленне пэўных словаў, а тое, як Валянціна Васілеўна прыгожа гаварыла, было як бальзам на душу: я з галавой занырнула ў беларускасць”. Адзначыла Людміла цудоўную падачу матэрыялу гасцяй: займацца з ёй было цікава, займальна, вельмі душэўна і крапальна — аж да слёз: “Мілагучныя словы, гукі ды іх спалучэнні — гэта

АНЖАЛІКА НАСЦЕРКІНА

Валянціна Панежа (чацвёртая справа) з супляменнікамі

ж усё такое роднае! Некалькі разоў разам з беларусамі нават заплакалі мы — пад уражаннем ад убачанага й пачутага. І таму на другі дзень я вырашыла прывесці на семінар сваіх выхаванцаў: хай паслухаюць, як гэта здорава!”

Цікава, як жа юныя артысты з Тэатра народнай песні “Вясёлка” ўспрынялі жывую беларускую мову? Папрасіла іх потым падзяліцца ўражаннямі, дык яны аж перабівалі адзін аднаго. “У тэатры я ўжо трэці год, і песень беларускіх ведаю нямала, — кажа Вікторыя Мірашнічэнка. — Мы нават на міжнародным конкурсе спявалі беларускія абрадавыя песні: атрымалі першае месца. Чытаць, аднак, беларускія тэксты мне няпроста, чамусьці вымаўляюцца не тая гукі. Пэўна, таму, што мы больш на слых успрымаем і раз-

умеем беларускую мову. Валянціна Васілеўна мне вельмі спадабалася: добрая, разумная. І семінар вельмі спадабаўся”. Маргарыта Сапагіна таксама на семінары даведлася шмат новага. Ёй было цікава і прамаўляць незнаёмыя беларускія словы, і здагадвацца, што яны азначаюць, а таксама разгадаць загадкі, слухаць беларускую музыку: “Я ні кропелькі не стамілася і не заўважыла, як хутка праляцеў час”. А Валерыя Калганенцы вельмі карцела хутчэй праспяваць Валянціне Васілеўне ды ўсім, хто быў на семінары, беларускія песні: “Мы ж ведаем іх шмат, нават на Дзень горада на святочнай плошчы спявалі песню “Белая Русь”, і ўсё атрымалася”. Дзяўчыны падалося, што гасці спадабалася, як яны спявалі па-беларуску, а яшчэ ёй самой “вельмі хочацца паехаць у Беларусь”.

Слухаем далей. Ксенія Сакалова спачатку саромелася, што няправільна прачытае беларускія словы. Але потым зразумела, што гэта не ўрок, можна й памыляцца, галоўнае — навучыцца правільна вымаўляць гукі “Ў нескладовае”, Г ды гукі ДЖ і ДЗ. Тое, прызнаецца, было нялёгка, аднак паступова дзяўчынка зусім асмялела і “думаю, што ў мяне ўсё ўжо атрымлівацца”. У Кірыла Кавалёва цяжкасцяў асаблівых на семінары не было. Ён, вядома ж, і памыляўся, калі чытаў некаторыя словы, але “памыляўся менш за іншых. Я — з першага класа на сцэне ў нашым тэатры, і беларуская мова цяжкаю мне ўжо не здаецца. Прывык правільна спяваць і вымаўляць беларускія словы: чатыры гады на сцэне — гэта ня-мала. Я наогул люблю ўсё цікавае і

займальнае. А на семінары ўсё было цікава. Як і Лера, я таксама вельмі хачу паехаць у Беларусь і пагаварыць з беларусамі па-беларуску”. “Мы наогул весела і з карысцю правялі час на семінары, — дадае да сказанага ўжо Ліка Чарных. — Шмат даведаліся новага і цікавага, а потым пілі гарбату з рознымі прысмакамі. Дзякуй беларускаму цэнтру за гасціннасць: вельмі прыгожа ў вас і ўтульна!” І, нарэшце, Іван Архіпаў далучаецца да размовы. Ён любіць з сябрамі з “Вясёлкі” ўдзельнічаць у розных імпрэзах. І выступаць таксама любіць: танцуе і спявае з задавальненнем: “А на такім семінары я быў упершыню, і нават не ведаў, што азначае слова семінар, таму крыху саромеўся спачатку. Але ўсё было выдатна, і мы чакаем Валянціну Васілеўну да нас у гасці — яшчэ раз”. Сама ж Валянціна Панежа ў канцы сустрэчы адзначыла, што, размаўляючы з сібірскімі беларусамі, яна нібы акунулася ў родную стыхію. Так што слова наша роднае, беларускае — жыве ў Сібіры! Гучыць у нашых душах. Трэба толькі крышачку прыкласці намаганняў, расчысціць крынічку — і забруць яна, мова нашых родных, мова нашага маленства, мова нашых душаў...

Ад імя ўсіх удзельнікаў семінара Людміла Кашчэва сказала: вялікі дзякуй нашай дарогай гасці з роднай Беларусі. Падзякавала таксама і арганізатарам семінара, абласнаму Цэнтру беларускай культуры і асабліва — яго дырэктарцы Анастасіі Дзяменцэвай. А яшчэ папрасіла Валянціну Панежу перадаць прывітанне і паклон землякам і роднай зямлі Бацькаўшчыны.

Людміла Бяляўская, Новасібірскі цэнтр беларускай культуры

БЕЛАРУСКІЯ АДРАСЫ Ў СВЕЦЕ

Ташкенцкая згадка пра Якуба Коласа

На адным з будынкаў у сталіцы Узбекістана ўсталяваны барэльеф, прысвечаны класіку беларускай літаратуры

Рыгор Гарэшка

Тыя, хто ведае старонкі біяграфіі Якуба Коласа, можа згадаць: менавіта ва Узбекістане паэт з жонкай і двума сынамі жылі ў эвакуацыі. Таму заслугоўвае ўвагі той факт, што ў дружалюбнай краіне памятаюць пра даўнія сяброўскія сувязі паміж нашымі народамі. На сайце Дзяржаўнага літаратурна-мемарыяльнага музея Якуба Коласа напісана: “У Ташкенце ўсталявалі барэльеф і аднавілі мемарыяльную дошку ў гонар Якуба Коласа — выдатнага беларускага паэта, заснавальніка новай беларускай літаратуры”. Такія важныя знакі узбекістанска-беларускага культурнага супрацоўніцтва цяпер можна пабачыць на фасадзе будынка праектнага інстытута “Цяжпром”, які размешчаны ў Ташкенце на вуліцы Пушкіна. У тым будынку, нагадваюць супрацоўнікі музея, у час вайны размяшчаліся многія эвакуяваныя літаратары, у тым ліку са жніўня 1941 па лістапад 1943 года

жыў і Якуб Колас. Першапачаткова ж месцам жыхарства паэта з сям’ёй у вайну была падмаскоўная Клязьма.

Варта нагадаць, што мемарыяльная дошка ў гонар Якуба Коласа размяшчалася там і раней, аднак пад час рэканструкцыі вонкавых частак будынка была знятая. А на месца вярнулася толькі цяпер — ужо разам з устаноўкай і барэльефа. Які, з удзячнасцю ўдакладніла дырэктар Коласаўскага музея Зінаіда Камароўская, быў выкананы адмыслова да гэтай падзеі загадчыцай кафедры дызайну Ташкенцкага архітэктурна-будаўнічага інстытута Марынай Барадзіной.

Зінаіда Мікалаеўна таксама ўдзельнічала ў адкрыцці барэльефа і дошкі ў гонар Песняра ў Ташкенце, сустрэлася там з мясцовымі беларусамі. Каментуючы падзею, добрым словам згадала і Святлану Дудзюк, цяперашнюю старшыню Беларускага культурнага цэнтру “Світанак” з Ташкента. У плыні многіх спраў, якімі заняты быў музей ды

ягоня супрацоўнікі ў юбілейны для класіка год, не было часу Зінаідзе Камароўскай “аформіць свае ўражанні на паперы” ад цёплых сустрэч у сонечным Ташкенце, у тым ліку й з супляменнікамі-беларусамі. То маем надзею, што пра тое яшчэ — раскажам. Будзем рады атрымаць вестачку і ад Святланы Дудзюк: пра навіны ў беларускай суполцы. Як вядома, Святлана Мікалаеўна змяніла летась на пасадзе старшыні Лілію Станіславаўну Белазэраву: газета “Голас Радзімы” пра тое паведамляла (“Світанак” з Ташкента. — ГР, 12.10.2017).

Дарэчы, сябры з Ташкента спецыяльна зрабілі яшчэ адзін барэльеф з “ташкенцкай” выявай беларускага класіка ў дар Дзяржаўнага літаратурна-мемарыяльнага музея Якуба Коласа. Аднак, гаворыць Зінаіда Камароўская, самой ёй перавезці яго ў Мінск самалётам было б праблематычна — і гэтыя клопаты ўзялі на сябе дыпламаты з беларускай Амбасады ва Узбекістане.

СЫНЫ АЙЧЫНЫ

Зберагальнік народнай памяці

Алесь Мурочак

Споўнілася 100 гадоў з дня нараджэння Пятра Машэрава. Ён узначальваў Камуністычную партыю Беларусі з 30 сакавіка 1965-га да трагічнай гібелі 4 кастрычніка 1980 года.

Педагог, партызан, кіраўнік Беларусі... Імя Пятра Міронавіча, ягоныя справы помняць нашчадкі. У прыватнасці, у Мінску ёсць Праспект Машэрава, і Віцебскі дзяржаўны ўніверсітэт носіць яго імя. У “пару Машэрава” па Беларусі актыўна ствараліся абеліскі, помнікі, мемарыялы ў гонар герояў Вялікай Айчыннай вайны. У прыватнасці, менавіта Першага сакратара тагачаснага ЦК КП Беларусі гісторыкі называюць ініцыятарам будаўніцтва знакавых мемарыялаў, якія вядомыя далёка за межамі Бацькаўшчыны: Хатыні, Кургана Славы, Мемарыяльнага комплексу “Брэсцкая крэпасць-герой”, а таксама Мемарыяльнага комплексу “Прарыў” у Віцебскай вобласці. Апошні быў адкрыты 30 чэрвеня 1974 года ў гонар падзвігу партызан Полацка-Лепельскай партызанскай зоны — роднай для самога Пятра Міронавіча.

ТАЛЕНТЫ З ДЫЯСПАРЫ

Словы ў вершах спяваюць

Многія з твораў, якія напісаў паэт Станіслаў Валодзька, сталі папулярнымі песнямі

Нагодай для таго, каб зладзіць творчую вечарыну нашага сябра-паэта, стаў выхад новага песеннага зборніка вершаў беларускага творцы з Даўгаўпілса. Прычым зборнік — ужо чацвёрты па ліку. Таму й вечарына ў нас была нават больш песеннай, чым паэтычна-літаратурнай. Што ж, гэта, на маю думку, заканамерна, паколькі, казалі сябры, самі словы ў вершах Станіслава спяваюць.

Шмат гасцей было ў нашым Даўгаўпілскім Цэнтры беларускай культуры 16 студзеня. Праходзіла чарговая творчая вечарына паэта, члена Саюза пісьменнікаў Беларусі, Рускай пісьменніцкай арганізацыі Латвіі ды Міжнароднай асацыяцыі пісьменнікаў Станіслава Валодзькі. На музычна-паэтычнай імпрэзе прагучала шмат віншаванняў, песень і вершаў у выкананні творчых калектываў ЦБК, шматлікіх запрошаных гасцей.

Станіслаў Валодзька родам з Астравецкага раёна Гродзеншчыны, даўно жыве і працуе ў Даўгаўпілсе, да таго ж актывіст беларускай грамадскай суполкі “Уздым”. Ён аўтар некалькіх паэтычных кніг для дарослых і зборнікаў вершаў, казак і

Станіслаў Валодзька на творчай вечарыне ў Даўгаўпілсе

апавадненняў для дзяцей на беларускай і рускай мовах. Ушанаваны медалём Францыска Скарыны, нагрудным знакам Міністэрства культуры Беларусі “За ўклад у развіццё культуры Беларусі”, Ганаровай граматай Камітэта па справах рэлігіі і нацыянальнасцяў пры Савеце міністраў Беларусі. А яшчэ — памятным медалём да 100-годдзя з дня нараджэння Міхаіла Шолохава “За гуманізм і ўклад у славянскую культуру”. Ягоныя вершы публікуюцца ў Латвіі, Беларусі, а таксама ў Расіі,

Украіне, Польшчы, Вялікабрытаніі.

Вельмі шмат вершаў Станіслава пакладзены на музыку — і гучаць як выдатныя лірычныя песні. Яны ёсць у рэпертуары вакальных калектываў і салістаў Даўгаўпілса, іншых гарадоў Латвіі ды замежжа. Тэмы радзімы і роднай мовы, захавання каштоўнай духоўнай спадчыны бацькоў, тэмы кахання і прыроды, дзіцячыя тэмы ды шмат якія іншыя — гэта ўсё шырокае поле ягонай руплівай працы.

На гэты раз на сяброўскай вечарыне гучалі песні на беларускай мове

— як аўтарскія, так і ў перакладах Станіслава Валодзькі з латышкай і польскай моваў. Выконвалі іх калектывы ЦБК: харавая капэла “Спадчына” (кіраўніца Яніна Юзэфовіч), ансамбль народнай песні “Купалінка” (кіраўнік Вячаслаў Пятроў), вакальна-інструментальны ансамбль “Пралескі” (кіраўніца Настасся Малышава); салісткі Юля Хмяльніцкая і дуэт Юля Хмяльніцкая і Настасся Лукашонак. Танцавальны гурт “Лянок” (кіраўніца Марына Медунецкая) выканаў танец “Матулін ручнік” пад песню ансамбля

“Купалінка”. А яшчэ цудоўныя песні на вершы паэта падарылі нам госці: Наіля Янсана, Віталь Міхайлоўскі, Яўген Пашкевіч з Лівана. Хораша выступілі дзіцячы дуэт Сафіі Блізнаковай і Дарыны Растоўскай: дзяўчаткі праспявалі латышскую калыханку на беларускай мове ў перакладзе аўтара.

Прагучала некалькі прэмірных песень, а свае вершы чытаў як аўтар, так і Галіна Сантоцкая ды Ірэна Казлоўская. Зямлячкі Станіслава падзяліліся ўспамінамі пра родны край: я, напрыклад, распавяла пра незабыўную мінулагоднюю паездку на радзіму, у горад Астравец: там прайшла творчая сустрэча паэта з землякамі. А Галіна Сантоцкая распавядала пра мястэчка Міхалішкі ды прачытала верш “Міхалішкі касцёл” — гэта знакаміты помнік архітэктуры ў стылі барока XVII стагоддзя, пра які мы ўсе ведаем з дзяцінства.

Цёплыя віншаванні, добрасардэчныя пажаданні пачуў Станіслаў Валодзька ад кіраўніцы ЦБК і старшыні таварыства “Уздым” Жанны Раманоўскай, члена праўлення суполкі “Уздым” Іны Валюшкі, даўгаўпілскіх літаратараў. А віноўнік урачыстасці падарыў некалькі сваіх кніг у бібліятэку ЦБК. Вечарына прайшла ў сяброўскай, нязмушанай атмасферы і завяршылася песняй “Беларускі дом” на словы Станіслава Валодзькі — гэта ўжо гімн і нашага Беларускага дома, і многіх беларусаў замежжа.

Марыя Памецька,
метадыст Цэнтра беларускай культуры, г. Даўгаўпілс

ВЕСТКІ

Прывабныя бонусы для падарожнікаў

Для турыстаў у Мінску падрыхтаваны сюрпрыз: з “карткай госця” можна цяпер бясплатна наведваць музеі, карыстацца транспартам, за паўцаны — паабедаць і нават пабываць у аквапарку

Карына Аляксандрава

Чытачам “Голасу Радзімы” інфармацыя будзе карыснай: бо многія з беларусаў замежжа як госці прыязджаюць на Бацькаўшчыну. А так хочацца, часта прызнаюцца яны, як мага болей дзе пабываць ды паболеі пабачыць. І вось у студзені ў Мінску пачалі прадаваць адзіную электронную “картку госця”. Бесперапынны тэрмін дзеяння яе — ад аднаго да трох дзён.

Турыстычная картка створана на аснове транспартнай смарт-карткі. Карыстацца аўтобусам, тралейбусам, трамваем па ёй можна бясконца, уключаны і дзесяць паездак на метро. Бясплатна па “картцы госця” прымаюць у сябе 13 устаноў культуры Мінска: турыст можа пабываць у Нацыянальным мастацкім музеі, Музеі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны,

Нацыянальным гістарычным музеі, Дзяржаўным літаратурным музеі Янкі Купалы, заапарку... Са значнымі зніжкамі, ад 5 да 50 працэнтаў, можна наведваць 37 музеяў, чатырнаццаць з якіх — па-за межамі сталіцы: Беларускі дзяржаўны музей народнай архітэктуры і побыту, Музей-сядзіба М.-К. Агінскага, Музейна-этнаграфічны комплекс “Заброддзе” ды іншыя. Прыёмнымі цэнамі радуецца і 16 мінскіх гасцініц, якія далучыліся да праекта. Яшчэ карта дае права на дзве танныя аўтобусныя экскурсіі, зніжку на пракат аўтамабіляў і ровараў, наведванне Нацыянальнай бібліятэкі, аквапарка.

“Картка госця Мінска” — сумесны праект прадпрыемства “Мінгардаведка” ды інфармацыйна-турыстычнага цэнтра “Мінск”, а рэалізуецца ён па даручэнні Мінгарвыканкама.

На радзіме Якуба Коласа

На нядаўняй прэс-канферэнцыі дырэктар “Мінгардаведкі” Барыс Васільеў адзначаў: “Перад распрацоўкай “карткі госця” быў вывучаны досвед іншых краін”. У краінах Заходняй Еўропы, напрыклад, падобныя карткі маюць 40 гарадоў. Мінская ж, па словах спецыяліста, мае шэраг пераваг. Напрыклад, безлімітны, а не зніжжавы праезд на грамадскім транспарце. У сэрвіс уключаны амаль усе музеі: аж да экстравагантнага Музея ката. Дый перспектывы ў праекта прывабныя. Скажам, ёсць задума выпусціць картку, якая будзе дзейнічаць пяць і сем дзён. А ў хуткім часе, магчыма, з’явіцца і “Картка госця Беларусі”.

“Картка госця” дапаможа значна

эканоміць грошы: кошт яе — каля 2,5 долара ў эквіваленце. Яна можа быць актываваная на працягу 12 месяцаў пасля пакупкі, пры тым пачаткам яе дзеяння лічыцца момант электроннага сканавання QR-кода або ручнога ўводу дадзеных з “Карткі госця Мінска” пры першым наведванні музея ці экскурсіі. Набыць картку можна праз інтэрнэт, а таксама ў інфакіёсках і павільёнах па продажы сувеніраў прадпрыемства “Мінгардаведка” на пл. Свабоды, 2, на Прывакзальнай плошчы, 5а, у інфармацыйна-турыстычным цэнтры “Мінск” на вуліцы Рэвалюцыйнай, 13. А вясной, абяцаюць распрацоўшчыкі, пункт продажу адкрыецца і ў Нацыянальным аэрапорце Мінск.

КЛАСІКІ

Бацькоўскаму краю адданы

Іван Іванаў

Літаратурна-дакументальная экспазіцыя, прысвечаная 210-м угодкам Вінцэнта Дуніна-Марцінкевіча, разгорнута ў мінскай Бібліятэцы № 14 імя Францішка Багушэвіча

Да 210-х угодкаў Вінцэнта Дуніна-Марцінкевіча памятную вечарыну зладзілі сумесна Дзяржаўны музей гісторыі беларускай літаратуры і мінская бібліятэка № 14 імя Францішка Багушэвіча. У бібліятэцы разгорнута перасоўная літаратурна-дакументальная экспазіцыя “Вінцэнт Дунін-Марцінкевіч. Больш за ўсё я бацькоўскаму краю адданы!”

Даследуе творчасць пісьменніка, ягоны радавод, абставіны жыцця кандыдат філалагічных навук Язэп Янушкевіч. На імпрэзе даследчык нагадаў, што ўраджэнец фальварка Панюшкавічы (цяпер Бабруйскага раёна Магілёўшчыны) быў першым прафесійным беларускім літаратарам XIX стагоддзя, акцёрам, драматургам, перакладчыкам, паэтам, грамадскім дзеячам, публіцыстам, асветнікам... Вінцэнт Дунін-Марцінкевіч старанна рыхтаваў глебу для наступнікаў — тых, хто прыйдзе слугаваць беларускаму прыгожаму пісьменству і роднай Бацькаўшчыне ў будучыні.